

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXX, broj 9

5. ožujka 2020.

cijena 200 Ft

FOTO: TIMEA HORVAT

**Familija Škrapić na Retrobalu
u P/Retrovom Selu**

9. stranica

Salantska svinjokolja

7. stranica

Priča o kalendarima

8. stranica

X. daranjsko kolinje

12. stranica

Sjednica parlamentarnog Odbora za narodnosti

Dok pišemo ove retke Mađarski parlamentarni Odbor za narodnosti oržao je svoju drugu ovogodišnju sjednicu, u utorak 3. ožujka s početkom u 14 sati u Uredu Parlamenta (vijećnica br. 562). Prva ovogodišnja sjednica je održana 10. veljače a zapisnik iste možete čitati na ovom linku: <https://www.parlament.hu/documents/static/biz41/bizjkw41/NEB/2002101.pdf>

Na dnevnom redu druge sjednice su bile sljedeće teme: 1. Izvješće o položaju narodnosti u Mađarskoj za razdoblje od siječnja 2017. do prosinca 2018. godine (B/8328) – Formiranje stajališta Odbora prema članku 22 stavku 2 Zakona o Parlamentu iz 2012. godine; 2. Obavijest predsjednice Nacionalnog izbornog ureda u vezi izvješća o održavanju i provođenju državnih zadaća tijekom izbora za lokalne uprave, samouprave i narodnosne samouprave koji su održani 13. listopada 2019., te izmjena koje se tiču narodnosnih zajednica (B/8394) – pozvana gošća: dr. Ilona Pálffy, predsjednica Nacionalnog izbornog ureda; 3. Obavijest predsjednika Nacionalnog izbornog povjerenstva u vezi narodnosnih aspekata izvješća o radu Povjerenstva tijekom izbora za lokalne uprave, samouprave i narodnosne samouprave koji su održani 13. listopada 2019. (B/8429) – pozvani gost: dr. Péter Rádi, predsjednik Nacionalnog izbornog povjerenstva; 4. Izvješće o narodnosnim sadržajima Nacionalnog kurikulumu – pozvana gošća: Erzsébet Racskó Holler, predsjednica Saveza državnih narodnosnih samouprava; 5. Izvješća predsjednika državnih narodnosnih samouprava: Károly Holecz, predsjednik Slovenske državne samouprave i Jaroslava Szabó, predsjednica Ukrajinske državne samouprave. 5. Razno.

Uredništvo

Glasnikov tjedan

U korizmi smo. Četrdesetnici. Naziv korizma dolazi od latinske riječi quadagesima. Korizma započinje na Čistu srijedu ili Pepelnicu, i traje sve do svečane večernje mise Velikoga četvrtka, kada je ustanovljen sakrament Presvete euharistije. Nedjelje u korizmi se ne računaju ili ne ubrajaju u korizmeno vrijeme. Na prve tragove korizme kao pripreve za Uskrs nailazimo već na Općem saboru u Niceji (325. g.). Čini se da je pripreva za Uskrs postojala i ranije, ali ne kroz četrdesetodnevno razdoblje, nego samo kroz Veliki tjedan ili samo Sve-to trodnevlje.

Četrdeset je biblijski broj punine. U Bibliji na više mjesta nailazimo na taj broj kad se Bog sprema ili čini nešto važno i veliko. Izraelci, nakon izlaska iz Egipta, u pustinji lutaju četrdeset godina. Njihov veliki vođa i Božji prijatelj, Mojsije, posti na Božjemu brdu četrdeset dana i četrdeset noći te od Boga prima ploče Saveza. Zatim je i veliki Ilija četrdeset dana išao ususret Božjoj objavi na Horebu. Isus, nakon svoga krštenja i prije početka svojega javnoga djelovanja, četrdeset dana postom i molitvom priprevljao se za svoje poslanje.

Kroz povijest, prema našem vremenu, korizma je bila obilježena strogim postom no, nakon II. Vatikanskog sabora, post i nemrs su propisani samo za Pepelnicu

i Veliki petak, a u petke kroz korizmu se prakticira samo nemrs.

Postiti se može od vlastitih navika – pa i onih koje nisu grješne! Može se postiti od mnogih stvari na koje – po sebi – imamo pravo. Smisao posta nije u tome da se sebi zagorča ili «zacrni» život, nego da se čovjek bolje upozna; da upozna svoje granice, vlastitu grješnost; nezahvalnost prema Bogu ili možda neosjetljivost ili bezobzirnost prema bližnjemu. Čovjek kroz odricanje otkriva koliko je slobodan od vlastitih navika, užitaka i stvari za koje obično i ne osjeća zahvalnost i uzima ih kao zdravo za gotovo, odnosno ne doživljava ih kao dar

Božje naklonosti i dobrote, nego nešto što ga «ide».

Djela milosrđa – kako ona duhovna tako i ona tjelesna – Bogu su draža i pred Njim su zaslužnija nego naše odricanje od hrane ili odricanje opće-

nito (post). Bogu post o kruhu i vodi ili – neki put isključivo o vodi – nije po volji, ako smo zatim skloni ispadima, zavisti, klevetanju i ogovaranju u odnosu prema bližnjemu. Dragi čitatelji i prijatelji Radio Marije, odricanje nije samo sebi cilj nego svoj smisao i ispunjenje nalazi u ljubavi prema Bogu, odjelotvorenoj u djelima ljubavi i milosrđa prema najmanjima i najpotrebnijima. Da bismo uistinu služili bližnjemu – jer na to smo pozvani i tako zapravo služimo Bogu – potrebno je odricati se vlastitog sebeljublja (egoizma) i zbog toga je post moćno, ali zahtjevno sredstvo koje podupire – kako samu molitvu – tako i cjelokupni duhovni život, piše urednik radiomarija.ba

Branka Pavić Blažetin

„Sjeti se, čovječe,
da si prah
i da ćeš se u prah
vratiti.“

JAVNI POZIV

U cilju promicanja veza i jačanja suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, očuvanja i jačanja nacionalnog identiteta, zaštite prava i interesa hrvatskih zajednica, očuvanja hrvatskog jezika, kulturnog stvaralaštva i baštine te poticanja hrvatskog kulturnog zajedništva, kao i pomoći ugroženim pojedincima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske objavio je 1. Javni poziv za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u cilju ostvarenja financijske potpore za 2020. godinu. Više na:

<https://hrvatiizvanrh.gov.hr/vijesti/javni-poziv-4665/4665?fbclid=IwAR0UQr-nlrlxw1y1bK4o073d59cZ12HdAj4pvjRiR053thK09nNfK0IsYwAg>

Branka Pavić Blažetin

Zoran Milanović prisegnuo za predsjednika Republike Hrvatske

Zoran Milanović svečano je u utorak, 18. siječnja, pred predsjednikom Ustavnoga suda Miroslavom Šeparovićem prisegnuo za 5. predsjednika Republike Hrvatske, obvezavši se na vjernost Ustavu. „Prisežem svojom čašću da ću dužnost predsjednika Republike Hrvatske obavljati savjesno i odgovorno, na dobrobit hrvatskog naroda i svih hrvatskih državljana. Kao hrvatski državni poglavar, držat ću se Ustava i zakona, brinuti se za poštovanje ustavnopravnog poretka Republike Hrvatske, bdjeti nad urednim i pravednim djelovanjem svih tijela državne vlasti, čuvati nezavisnost, opstojnost i jedinstvenost Republike Hrvatske. Tako mi Bog pomogao“, prisegnuo je Milanović na svečanosti u predsjedničkom Uredu na Pantovčaku, držeći ruku na Ustavu.

Predsjednik Republike Zoran Milanović rekao je da ne kani biti korektivni nego konstruktivni faktor te poručio da će uložiti „sve što ima i zna“ da iz zrna razumijevanja koje moli za svoje greške „izraste predsjednički mandat koji će biti na korist Hrvatskoj i svim njezinim građanima“. Zahvalio se svima koji su predsjedničku dužnost obnašali prije njega, koji su „u svom vremenu i datim okolnostima dali maksimum od sebe svatko na svoj način“, „s jednim zajedničkim nazivnikom, a to je dobra vjera“. Najavio je kako će se u vanjskoj politici fokusirati na točke na kojima se može graditi suradnja i prosperitet. Zamolio je unaprijed „zrno razumijevanja za svoje greške, jer te greške nikad neće biti namjerne, s namjerom da nekoga povrijede ili ponize“. „Nikad nisu niti bile. Uložiti ću sve što imam i sve što znam da iz tog zrna izraste predsjednički mandat koji će biti na korist Hrvatskoj i svim njezinim građanima“, poručio je novi predsjednik. Pritom,

Zoran Milanović postao predsjednik Republike Hrvatske

istaknuo je, ne pristaje na to da je greška ili neka nesreća kad postoje razilaženja u mišljenjima i stavovima. „Greška je kad zbog razilaženja u stavovima jedni drugima dovodimo u sumnju motivaciju i patriotizam. Svakoga dana borit ću se za podršku građana u prokazivanju te štetne prakse koja nas prati, evo, već tri desetljeća“, naglasio je. Pritom je ustvrdio da je patriotizam, za razliku od sirovog nacionalizma, kritička privrženost i negacija isključivosti. „Patriotizam je stalno i uporno nastojanje na afirmaciji onih aspekata državnosti koji su naše društvo i naše živote učinili – i čine – boljima, slobodnijima, nadahnutijima. Što bude širi i nijansiraniji taj spektar privrženosti Hrvatskoj, to će naša zemlja biti sretnije mjesto za život“, ustvrdio je Milanović. Istaknuo je da patriotizam podrazumijeva neizbrisivo sjećanje i vječnu zahvalnost muškarcima, ženama i djeci koji su poginuli i koji su patili za našu slobodu u Domovinskom ratu, kao i u antifašističkoj borbi u Drugom svjetskom ratu. Milanović je poručio da su ratovi gotovi te da je danas naša obaveza i odgovornost u tome da se ni jedan građanin naše države ne osjeća ustrašenim, diskriminiranim ili na bilo koji način isključenim zbog činjenice da je – drukčija ili drukčiji. „Naša Republika treba svakog čovjeka i svaki čovjek u Hrvatskoj mora dobiti priliku da pronađe svoj put i svoje mjesto, da dostojanstveno živi od svog poštenog rada. Ovo je kuća za nas. Za sve nas. Za nas koji smo tu, za generacije koje dolaze, i za one koji će se vratiti svojoj kući. Hvala vam. Živjeli, živjela Republika Hrvatska!“, zaključio je Milanović svoj govor.

HINA

Svečani trenutak sa svečanosti prisege

Generalni konzulat Pečuh, aktivnosti

Početak kalendarske godine protekao je u znaku kulturnih i javno-diplomatskih aktivnosti Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, koje su provedene u svrhu promidžbe Republike Hrvatske. Tako je u siječnju u Lapidariju pečuške biskupije povodom početka predsjedanja Vijećem Europske unije i dvadeset osme obljetnice međunarodnog priznanja Republike Hrvatske priređena izložba tradicijske kulturne baštine pod nazivom „Paška čipka“.

Pred nama su daljnje aktivnosti Generalnog konzulata, tako će povodom uskršnjih blagdana 17. travnja u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu nastupiti Mješoviti pjevački zbor „Podravina“, a 22. travnja također u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu, u sklopu aktivnosti Ministarstva kulture Republike Hrvatske održat će se koncert Kosovske filharmonije i solista Petrita Čehua. Povodom Dana državnosti 26. svibnja u svečanoj dvorani Baranjske županije nastupa glazbeni sastav „Obitelj Rucner i gosti“, a 31. svibnja u pečuškoj Franjevačkoj crkvi svetog Antuna služi se sveta misa za domovinu koju će predvoditi msgr. Vladimir Mandura. U povodu završetka predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije 23. lipnja predviđen je nastup glazbenog ansambla „Lado“ u Mišljenu, 18. rujna u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu u sklopu programa i aktivnosti Ministarstva kulture Republike Hrvatske nastupa Tamburaški sastav „Pakrac“, dok će se u auli Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležu 20. listopada održati Noć hrvatskog filma i novih medija 2020, popraćena izložbom hrvatskih filmskih plakata i projekcijama filmova. **BPB**

Milijarda i osamdeset šest milijuna forinti dodatne potpore za odgojno-obrazovne ustanove u vlasništvu narodnosnih samouprava

Mađarska vlada ove godine obrazovnim ustanova u vlasništvu narodnosnih samouprava dodjeljuje preko milijardu forinti dodatne potpore. Potvrdu o dodjeli potpore za razvojne aktivnosti 27. veljače 2020. u Lovačkoj dvorani Parlamenta uručio je državni tajnik u Uredu premijera za odnose s vjerskim zajednicama i narodnostima Miklós Soltész. Riječ je o ustanovama njemačke, slovačke i hrvatske narodnosti. Dokument o dodatnoj potpori od 15 milijuna forinti od državnog tajnika Soltésza i glasnogovornika (predstavnik) hrvatske narodnosti u Mađarskom parlamentu Jozse Solge preuzela je ravnateljica koljnofske Dvojezične čuvarnice i osnovne škole Mihovila Nakovića Agica Sárközi. Svečanosti je nazočio i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan. U okviru kulturno-folklornog programa nastupili su učenici njemačkih i slovačkih škola.

Državni tajnik Miklós Soltész podsjetio je na činjenicu da je 2010. godine u Mađarskoj djelovalo tek 12 narodnosnih škola i vrtića, a sada ih je već 91, od kojih se značajan broj nalazi u vlasništvu mjesnih narodnosnih samouprava. Potporu iz okvira za infrastrukturna ulaganja od milijardu i osamdeset šest milijuna forinti dobiva 48 odgojno-obrazovnih ustanova u 60 naselja. Radi se o školama u vlasništvu njemačke, slovačke i hrvatske narodnosti. Ustanove u vlasništvu mjesnih narodnosnih samouprava i njihove čelnike državni tajnik nazvao je čuvarima kulture i baštine svojih zajednica, rekavši kako će oni svoje bogatstvo predati budućim naraštajima. Pridodao je da u svijetu postoje težnje ka jednobojnosti kulture i stapanju bogate baštine, no vlada nastoji očuvati njezinu ljepotu. Izjavio je da vladina politika podrške nacionalnim manjinama ostaje nepromijenjena. Parlamentarni zastupnik njemačke narodnosti i predsjednik parlamentarnog Narodnog odbora Imre Ritter podsjetio je kako se 2017. dijelio okvirni iznos od 80 milijuna forinti, dok se ove godine radi o znatno većoj svoti. U posljednje dvije godine četverostručen je iznos nastavničkog narodnog dodatka, pa prosvjetni radnici s fakultetskom diplomom primaju mjesečni dodatak od preko 81 000 forinti. Najavio je da

Jozse Solga, Agica Sárközi, Miklós Soltész

se od rujna program stipendiranja proširuje na svih šest godina narodnog učiteljskog i nastavničkog studija. Izrazio je nadu da će se sljedeće akademske godine sklopiti ugovori s 450-500 narodnosnih studenata. Prioritetom za 2020. i 2021. godinu nazvao je reformu narodnosnih učiteljskih i nastavničkih studija. Smatra neprihvatljivim da se obrazovanje prosvjetnih radnika u omjeru od osamdeset posto odvija na mađarskom jeziku, a ne na jeziku dotične nacionalne manjine. U naredna dva mjeseca zajedno s državnim tajništvom za visoko školstvo kontaktirat će deset fakulteta i visokih škola za izobrazbu učitelja i nastavnika nacionalnih manjina. Time se želi postići da diplomirani prosvjetni radnici jezike

dotičnih narodnosti govore na visokoj razini. Nakon toga državni je tajnik u društvu parlamentarnog zastupnika i glasnogovornika predstavnicima narodnosnih ustanova i samouprava uručio potvrde o dodjeli dodatne financijske potpore.

Kako nam je kazala ravnateljica koljnofske Dvojezične čuvarnice i osnovne škole Mihovila Nakovića Agica Sárközi, koljnofska Hrvatska samouprava dobila je iznos od 15 milijuna forinti, koji se može upotrijebiti za obnovu blagovaonice ili dvorane za tjelesni odgoj. Prijeko je potrebna zamjena stolarije, a nedavno je oštećen i školski krov. Za obnovu žele zatražiti financijsku pomoć od lokalne samouprave i državnog tajništva, te iz svih mogućih kanala. Glasnogovornik Jozse Solga izrazio je žaljenje što mjesne hrvatske samouprave nisu preuzele 'ugrožene' osnovne škole. 'Njemačke su samouprave to učinile, preuzimanje škola njihov je strateški plan, dok hrvatske samouprave nisu bile dovoljno politički osviještene. Žao mi je što nije prisustvovala Hrvatska samouprava Kujinjska, koja je vlasnica Umjetničke škole Baranja. Situacija u vezi održavanja ove ustanove je neizvjesna, no mislim da su trebali iskoristiti mogućnost dobivanja dodatne potpore', rekao je glasnogovornik. U okviru kulturno-folklornog programa nastupili su učenici njemačkih i slovačkih škola.

Dio nazočnih

Kristina Goher

Bilateralni sastanak ministara vanjskih poslova Pétera Szijjártóa i Gordana Grlića Radmana

'Hrvatsko-mađarski odnosi su dobri, ali bi mogli biti i bolji', izjavio je mađarski ministar vanjskih poslova i trgovine Péter Szijjártó nakon sastanka s hrvatskim ministrom vanjskih i europskih poslova Gordanom Grličem Radmanom na tiskovnoj konferenciji koja je održana 28. veljače 2020. u Ministarstvu vanjskih poslova i trgovine.

Hrvatska je najvažnije odredište za mađarska ulaganja. Mol je nedavno najavio ulaganje od 540 milijuna eura u riječku rafineriju, a OTP je četvrta banka na hrvatskom tržištu. Lanjska ulaganja premašila su 2,5 milijardi eura, a 2019. povećao se i broj mađarskih turističkih posjeta, dosegnuvši broj od 644 tisuća. Mađarska vlada prošle je godine subvencionirala 527 malih i srednjih poduzeća u hrvatskoj Baranji, što je rezultiralo ulaganjima u vrijednosti od 2,7 milijardi forinti. Mađarska i Hrvatska suglasne su oko najvažnijih izazova s kojima se suočava Europska unija. Postoji konsenzus i oko važnosti kohezijskih fondova, proširenja EU u smjeru Zapadnog Balkana te potrebe zaustavljanja ilegalnih migracija, rekao je ministar Szijjártó, naglasivši kako bi borbe u Siriji mogle dovesti do još jedne migracijske krize. Učvršćuje se stav Turske, koja bi u slučaju da se u Siriji ne stvore uvjeti za povrat izbjeglica mogla otvoriti put prema Europi. Pridodao je da Mađarska štiti svoje granice od svih vrsta pritisaka. Međutim, suradnja s Hrvatskom u nekim bi pitanjima mogla biti bolja, rekao je mađarski ministar. Mađarska i dalje želi opsežan sporazum o diverzifikaciji izvora nabave i zalaže se za povezivanje plinskih sustava dviju država, te pregovore o nabavi plina iz budućeg hrvatskog LNG terminala. Mađarska je i dalje spremna kupiti manjinski udio u

budućem terminalu, a zalaže se i za izgradnju novih graničnih prijelaza i uspostavu novih prometnih veza. Hrvatski ministar Gordan Grlić Radman govorio je o potrebi napora za uvođenje nove zajedničke politike azila i borbi protiv ilegalnih migracija i krijumčarenja. 'Trebamo razlikovati izbjeglice, gdje smo mi obvezani Ženevskom konvencijom, no isto tako moramo razlikovati i ilegalne migracije, na kojima neki krijumčarski lanci jako puno zarađuju', nadodao je Grlić-Radman. Naglasio je da Budimpešta i Zagreb imaju podudarne stavove i po pitanju proširenja Europske unije, kao i oko ambicioznijeg višegodišnjeg financijskog okvira EU. Ponovio je kako Zagreb i Budimpešta imaju 'stoljetne, neprekinute veze' i odlične odnose, dva su naroda 'dobro povezana', a u europskom kontekstu dvije države mogu poslužiti kao primjer dobrog rješenja za nacionalne manjine. 'Zahvaljujući Mađarskoj mi smo završili pregovore i za dvije godine postali članicom Europske unije', rekao je hrvatski ministar Gordan Grlić Radman.

Kristina Goher

Ministar Gordan Grlić Radman sudjelovao na Konferenciji o europskoj perspektivi za Zapadni Balkan

Ministar vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Gordan Grlić Radman sudjelovao je na Konferenciji o europskoj perspektivi za zemlje Zapadnog Balkana, koja je 27. veljače 2020. u organizaciji Zaklade Konrad Adenauer (KAS) i mađarskog Instituta za vanjske poslove i trgovinu (IFAT) održana na budimpeštanskom Sveučilištu Andrassy. Tema konferencije bila je budućnost proširenja Europske unije na zemlje Zapadnog Balkana, odnosno europska perspektiva za Zapadni Balkan.

Konferencija 'Europske perspektiva za Zapadni Balkan: pitanje vjerodostojnosti EU' govornicima je pružila odličnu priliku za uvid kako njihova država ili institucija vide budućnost europskog projekta na Zapadnom Balkanu. Naime, u listopadu 2019. Europsko vijeće odlučilo je odgoditi odluku o nastavku pristupnih pregovora sa Sjevernom Makedonijom i Albanijom. Nekoliko čelnika Europske unije taj je korak ocijenilo povijesnom pogreškom, koja može dodatno unazaditi vjerodostojnost europske perspektive u zemljama Zapadnog Balkana. Nakon prigodnih obraćanja zamjenika rektora Sveučilišta Andrassy dr. Georga Trautnitza i ravnatelja Instituta Mártona Ugrósdya uvodnim govorima nazočnima su se obratili zamjenik ministra vanjskih poslova Mađarske Levente Magyar i povjerenik Europske komisije za proširenje i susjedstvo Olivér Várhelyi. Ministar Gordan Grlić Radman u svom predavanju proširenje Europske

unije nazvao je jednim od glavnih prioriteta hrvatskog predsjedanja Vijećem Europske unije. Istaknuo je da su dva ključna cilja predsjedanja Republike Hrvatske otvaranje pristupnih pregovora o članstvu Sjeverne Makedonije i Albanije te uspješni sastanak na vrhu u Zagrebu početkom svibnja 2020. godine. Ministar Grlić-Radman izrazio je nadu da će nadolazeći svibanjski sastanak na vrhu u Zagrebu poslužiti kao uporišna točka pozitivnih tendencija i odluka prema politici proširenja, te će Europska unija potvrditi svoju potporu zemljama Zapadnog Balkana, naglasivši kako će se Republika Hrvatska nastaviti zalagati za vjerodostojnu i učinkovitu politiku proširenja temeljenu na zaslugama i ispunjavanju kriterija svake države posebno. 'Prvi koraci k tomu su napravljeni novom metodologijom koju je Europska komisija objavila 5. veljače', rekao je ministar.

Kristina Goher

Prva sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije

Donesen proračun, plan rada i program za 2020. godinu

U županijskom Narodnosnom domu u Baji 10. veljače održana je redovita sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Sjednici su prisustvovali svi izabrani članovi (njih sedam), stalni promatrači, predsjednici lokalnih hrvatskih samouprava te „mali promatrači“, grupa polaznika predmetne nastave hrvatskog jezika garske škole, koja je sjednicu posjetila kako bi upoznala rad samouprave.

Garski učenici, ravnateljica Csilla Solt i učitelj Ivan Kričković

Prije dnevnog reda djelatnici gradskog poglavarstva izvijestili su sudionike o skorašnjoj pokladnoj priredbi i obnovi bajske bunjevačkih maškara. Naglasili su kako se stara bunjevačka tradicija želi obnoviti, ustaliti i uzdići na razinu turističke atrakcije, poput Bajske fišijade.

Nakon prihvatanja dnevnog reda, konzultiranja poslovnika samouprave i usmene dopune predsjednika Jose Šibalina članovi su jednoglasno usvojili proračun za 2020. godinu, s prihodima i rashodima koji podjednako iznose 2 000 013 forinti. Na prihodovnoj strani uz prijenos ostatka iz 2019. predviđena je godišnja državna potpora za operativni rad od 1 040 000 forinti. Na rashodovnoj strani 1 000 000 forinti planira se potrošiti na regionalni projekt, a skoro isti iznos predviđen je za operativne i putne troškove. Jednoglasno je usvojeni i radni plan i program, koji je usklađen s mjesnim hrvatskim samoupravama i Kulturnim centrom bačkih Hrvata. Diljem Bačke planirano je pedesetak kulturnih programa, među kojima je i nekoliko priredbi od dr-

Članovi financijskog odbora Aniko Dódonj, Franjo Anišić (predsjednik) i Stipan Mandić

žavne i županijske važnosti. Potvrđeni su i sporazumi o suradnji s Bačko-kiškunskom županijom i lokalnim hrvatskim samoupravama. Sporazumi obuhvaćaju zajedničke programe koji će se ostvariti u suradnji s hrvatskim samoupravama, ustanovama i udrugama. Krajem ožujka očekuje se potpisivanje sporazuma o suradnji s dodatnih 11 hrvatskih samouprava. Preduvjet predstavlja uplata iznosa od 80.000 forinti do 28. veljače, kojim se ostvaruje pravo na potporu Hrvatske državne samouprave u iznosu od 1 000 000 fo-

Ildika Filaković, ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata Mladen Filaković i Martin Kubatov

Joso Šibalin i djelatnice bajske Narodnosnog doma

rinti. Na kraju sjednice razmotreni su pristigli zahtjevi, a županijska samouprava Hrvatskoj samoupravi Bačina odobrila je 150 000 forinti za županijski kup u malom nogometu koji će se održati 21. prosinca ove godine.

S.B.

Salantska svinjokolja

U organizaciji Kulturno umjetničkog društva Marica 8. veljače održana je sedma po redu Salantska svinjokolja. Slično ranijim godinama svinju je poklonila salantska poljoprivredna zadruga, a tradicionalno kolinje odvijalo se u dvorištu, kuhinji i prostoriji za priredbe mjesnog kulturnog doma. U ranim jutarnjim satima muškarci su otišli po svinju u zadrugu, zaklali je, očistili, oprali, razrezali, samljeli meso za kobasice, napravili krvavice, narezali table za slaninu, pripremili šunke i ispekli čvarke. Žene su pak za ručak i večeru pripremile pečeno i kuhano meso, pečene „džigerice“, kobasice, krvavice i salantsku sarmu. Radilo se veselo sve do večernjih sati i večere na koju su pozvani prijatelji, Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja, članovi birjanske hrvatske plesne skupine i drugi. Na stolu je bilo svega od bistre juhe od svježih kostiju, kisele juhe od iznutrica, pečenih kobasica i krvavica, pire krumpira i salate do pohanog mesa i sarme. Sve to pratili su pjesma i druženje uz Orkestar Badel i pjevački zbor harkanjskih Hrvata.

Za kuhanje sarme bile su zadužene Jelica Pavić i njezina šogorica Marika. Predsjednica Udruge Judit Szajkó i dopredsjednica Brigita Šandor Štivić držale su sve pod kontrolom, od ranog jutra pa do sutrašnjeg dana. Rekle su mi da je svinja imala oko 120 kilograma, a kupljeno je još mesa kako bi bilo dosta za sarmu i kobasice.

Jelica mi je pričala o pripremanju prave salantske sarme. Nju i njezinu šogoricu Mariku nazvala sam „majstoricama salantske sarme“, nadajući se da će mi otkriti tajnu posebnog okusa. Rekla mi je kako oni kad kod kuće kolju „peru i drob“. Tako se to nekada radilo, a i danas se može ako ima dovoljno ruku: nije strašno,

Vrijedna ekipa

Bez sarme nema kolinja

samo treba „to polako i pažljivo praviti. Dugo traje ali je pravo“. Jelica i Marika ovaj su put zamotale i poslagale oko tristo sarmi. Prije otkrivanja malih tajni govorila je o nekadašnjem kolinju, koje je bilo „prid Božić, a klalo se najviše jedno ili dvoje svinjča“. Kupus za sarmu nabavila je Brigita u Salanti, kazala je Jelica, „žene i djevojke narezale su i

ispržile luk, izrezale listove i korijen“. Uzele su mesa pripravljenog za kobasice, dodale malo riže i „krumpijera“. Znatiželjno sam upitala: „što je najvažnije?“ „Sve je važno“, odgovorila je Jelica. Sve u svemu, sarma je bila izvrsna, kao i druženje koje je uslijedilo nakon večere. Ako bude zdravlja i volje priča se nastavlja dogodine.

Branka Pavić Blažetin

Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata

Svi na prelo

U Baćinu održano tradicionalno prelo rackih Hrvata

Bivši učenici Hrvatske škole Miroslava Krležu u Pečuhu i baćinska mladež

U suorganizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, lokalne samouprave i KUD-a „Vodenica“ u subotu 8. veljače u Baćinu priređeno je tradicionalno Racko prelo. U kalačkoj gostionici „Na plavom Dunavu“ okupilo se tristotinjak Baćinaca i gostiju.

Prelu su prisustvovali predstavnici prijateljskog naselja Baćine (Općina Ploče) na čelu s predsjednikom mjesnog odbora Sinišom Marinovićem, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin, ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata Mladen Filaković, načelnik Baćina Csaba Fekete, predsjednica Kalačke Hrvatske samouprave Marija Ivó te predstavnici lokalne i hrvatske samouprave.

Nakon pjevanja mađarske i hrvatske himne goste je u ime domaćina i organizatora na hrvatskom jeziku pozdravio Medard Takács. Predsjednik Županijske hrvatske samouprave Joso Šibalin istaknuo je važnost ovakvih okupljanja i očuvanja baštine, a novoizabrani načelnik Baćina Csaba Fekete među ostalim naglasio je kako se mjesna uprava po prvi put uključila u organizaciju priredbe, izrazivši nadu da će se suradnja u interesu postizanja zajedničkih ciljeva dodatno unaprijediti i konkretizirati. Baćincima se obratio i Siniša Marinović, koji je podsjetio na devetnaestogodišnju suradnju i redovite susrete, izrazivši nadu u nastavak suradnje. Uslijedio je prigodni kulturni program. Umjesto domaćih učenika koji nisu mogli nastupiti kulturni program sastavljen od pjesama „Zelen orah, debel lad“, „Ne dirajte mi ravnicu“ i „Lijepa li si“ te stihova Miše Jelića „Svi na prelo“ izveli su učenici pečuške Hrvatske škole Miroslava Krležu s mladima iz Baćina. Njihov nastup u pratnji orkestra „Bačka“ nagrađen je pljeskom i uzvicima. Zaplesalo se kolo, a u nastavku večeri sve do zore goste je zabavljao orkestar „Bačka“.

Franjo Anišić, predsjednik Hrvatske samouprave Baćina rekao nam je kako je i ove godine ugošteno četveročlano izaslanstvo mjesnog odbora Baćine, koji pripada Gradu Ploče u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Prethodni dan za goste je organiziran cjelodnevni izlet u Budimpeštu, gdje su mogli upoznati povijesne i kulturne znamenitosti mađarskog glavnog grada. Sljedeće godine obilježava se dvadeseta godišnjica suradnje, koja će se proslaviti velikom feštom u Baćinama. S.B.

Hrvatski klub August Šenoa

Priča o kalendarima

Marica Matičanac Kelemen i Aga Magušić Zimmerman gošće Branke Pavić Blažetin

U organizaciji Hrvatskog kluba August Šenoa 19. veljače predstavljen je „Hrvatski kalendar 2020“, godišnjak Hrvata u Mađarskoj koji izlazi u nakladi Croatica Nonprofit Kft.-a.

Malobrojnoj publici kalendar je predstavila urednica Branka Pavić Blažetin, koja je održala i predavanje pod naslovom „Hrvatski kalendar, trag vremena, čuvar hrvatske riječi i pisma“.

Na promociji su sudjelovale i gošće, Semartinćanke Marica Matičanac Kelemen, autorica kalendarskog napisa „Nošnja“ o odijevanju semartinskih šokačkih Hrvata na crkvenim blagdanima i pučka pjesnikinja Aga Magušić Zimmerman. Predstavljena su kalendarska štiva u rasponu od vremena budimskih franjevaca do subotičke „Danice“ i „Danice za Bunjevce, Šokce i Hrvate u Mađarskoj“, uz prikaz onodobnih povijesnih prilika. Urednica se osvrnula i na prve kalendare nakon Drugog svjetskog rata te razdoblje do 1991. godine. Prvi Hrvatski kalendar objavljen je upravo 1991. u nepoznatoj nakladi (na kalendaru, naime, nije navedeno ime izdavača). Uslijedila su brojna pitanja o političkim prilikama devedesetih, nastanku kalendarskog štiva, izdavačima, urednicima i ovogodišnjem „Kalendaru“. -mcc-

Trenutak za pjesmu

Tigrovi

Primjećuješ li da sličimo na dva tigra u jednom kavezu koji se unezvjereno vrte oko svoje osi. Jedan tigar krene lijevo hvatajući nešto a onda shvati da samo hoda uokrug želeći zubima prihvatiti vlastiti rep ili rep drugog tigra koji je isto nekud krenuo.

Tatjana Gromača

Retromanija u P/Retrovom Selu

Retroizirano je R/Petrovo Selo 15. februara, u subotu, povodom 20. maskenbala Zaklade za Petrovo Selo. U organizaciju ove glasovite manifestacije, ljetos su skočili u pomoć mjesni fajbegari, a u cijeloj dvorani Kulturnoga doma zavlada je nostalgija. Elvis Presley, Woodstock-filing, John Lennon i rock-and roll manija. Dobra stara vremena, na stini s bakelit-pločama, starimi kipici s bala, na tancoškoj placi u muzičkom repertoaru i programu, kot i u rublju, pozvala su nas na smih, na preskrajno veselje i na zvanarednu misao: Hvala Bogu, Petroviščani odlično duraju u ideja, kreativnosti i ćuti, i u fašenjku...

Široke plundre, dugi vlasi, očali, svilene, ali štrikane rubače, različiti remeni, hipiji i pioniri, svi su se za jednu noć strefili u petrovskom Kulturnom domu. Elvis Presley u foto-nuglju je pozivao na poziranje, a u nutarnjoj dvorani polako su svi našli svoja rezervirana mjesta. Maskenbal Zaklade za Petrovo Selo, od ljeta do ljeta je rasprodan, čudami su najgerasti ki što si izmisli od kostima ali maškare. U pojam retro je ljetos pripala zaistinu široka škala, tako da i nošnje su bile brižno odabrane. Pri šanku Martini, Vermut, Unicum i naravno i petrovisko žgano su dočekali naručitelje, a pri programu smo se mogli debelo nasmijati na šalnim produkcijama. Najprlje je Robert Filipović, predsjednik Zakla-

Muzički duet Agice i Ambrija Škrapića

kot lani Leo Radaković, načelnik partnerske općine Pinkovca, diktirala je ritam „na violini vraga“ u pratnji harmonije hižnoga druga, Ambrija Škrapića. Dvolične Ljubičice na jednoj strani muži, na drugoj žene, prikazale su zanimljivi tančeni opus, dokle muški dio HKD-a Gradišće na glavce se je postavio i tako predstavio neobičnu koreografiju. Šlag na torti su i ovput bili Susidi s moderatori Julijom Kudlik i Imrijem Antalom ter s poznatimi izvodjači Jačkarnoga festivala iz prošlosti. U polnoći tombola, do jutra pak prava atmosfera retro-partyja je zlamenovala i jubilarno priznanje cijelom organizacijskom štabu Zaklade. *Tiho*

Timar-trio u retro-formatu

Susidi su bili i ovo ljeto fenomenalni

de u štrofa pozdravio skupaspravne, potom su se i kotrigi toga civilnoga društva zajačili. Školari su predstavili živi spektakl iz kina, folklorišice HKD-a Gradišće su samo noge najprzele i pokazale tanac u paru. Načelnica Agica Jurašić-Škrapić, uprav tako

Muški dio HKD-a Gradišće i obrnuti tanac

Bogatstvo...

Organizacijski štab bala, kotrigi Zaklade za Petrovo Selo

Pokladna večer u Kispestu

Hrvatska manjinska samouprava Kispesta 15. veljače u Kulturnom domu KMO održala svoju uobičajenu, 25. Pokladnu večer

Pokladno razdoblje uživa veliku popularnost među Hrvatima u Mađarskoj. Skoro u svim naseljima održavaju se balovi i maskenbali, „faršange“. Tako je i Hrvatska manjinska samouprava Kispesta 15. veljače u Kulturnom domu KMO priredila svoju tradicionalnu pokladnu večer. Uspješno druženje i ove godine jamčio je dolazak pod maskama, koji je podjednako obvezivao goste i organizatore. Ova godina svakako je bila posebna: pokladna priredba – na kojoj redovito gostuje delegacija iz prijateljskog grada Vrbovca – ove godine priređena je po 25. put. Delegacija grada prijatelja sastojala se od zamjenika gradonačelnika Ivica Strnščaka i Robert Đuraneca, pomoćnika pročelnika za urbanizam Damira Lončarića i stručnog suradnika za opće poslova Marka Beloševića.

Lokalnu samoupravu Kispesta predstavljao je zamjenik gradonačelnika György Vinczek, koji je stigao s hrvatskom delegacijom.

Pokladna večer privukla je brojne, uglavnom maskirane goste. Uslijedio je uzbudljiv izbor najbolje maske, koji je tročlani improvizatori žiri stavio pred tešku zadaću. Treće mjesto osvojile su tri dame, drugo mje-

sto osvojio je koronavirus, a za pobjednicu večeri izabrana je jedna mačka. Posebno su nagrađivani članovi mlađih naraštaja, koji su prisustvovali u velikom broju.

Drugi važan događaj bila je tombola. Zahvaljujući mjesnoj i drugim hrvatskim manjinskim samoupravama te privatnim darovateljima bilo je puno poklona, za svakoga ponešto.

Za glazbu se pobrinuo poznati vrbovečki sastav „Svita“. Večer je protekla u dobrom raspoloženju.

Bea Letenyi

Organsko – geometrijsko

Susret betona i stakla

Croatica Vas poziva na otvorenje izložbe radova Csille Szilágyi i Gergelya Mindáka koje će se održati

**10. OŽUJKA 2020.
S POČETKOM U 18 SATI,
u galeriji Croatica.**

Izložbu otvara:
dr. Dinko Šokčević, povjesničar umjetnosti.

Sudjeluje:
Elemér Fehér, klarinet

*Izložba je otvorena za javnost
do 28. ožujka 2020.*

Racki bal u Erčinu

Hrvatska samouprava Erčina 22. veljače 2020. u prostorijama Knjižnice i kulturnog doma 'József Eötvös' priredila je uobičajeni Racki 'maskenbal s naramkom', koji je okupio sto pedeset

gostiju iz Tukulje, Andzabega, Lovre i Erčina. Najviše su uživala djeca, koja su se nakon nastupa i povorke maskara pridružila starijima u plesu. Ansambl 'Zorica' pripremio je dalmatinske pjesme i plesove, dok je ženski zbor 'Jorgovani' goste nasmijsao šaljivim zgodama iz nekadašnje mjesne krčme 'Jama'. Maskirani gosti ponijeli su i poklone za tombolu. Do kasne noći svirao je lovranski sastav 'Selo'. Sljedeća priredba Hrvatske samouprave Erčina, Susret zborova 'Julcsika, Tercsike' održava se 6. lipnja 2020.

k.g.

Kiseški 40. Hrvatski bal u Jurišićevoj tvrđavi

Jurišićeva tvrđava u Kisegu istaknuto je mjesto, kad ide za rič za Hrvatske bale u Gradišću. U subotu, 8. februara, više od dvisto ljudi se je bezbrižno zabavljalo na najvećoj priredbi kiseške Hrvatske samouprave. Iz sambotelskoga, ter židanskoga bala dospio je simo i pano "Gizdav sam da sam Hrvat" za fotografiranje. Za kulturni program su bili ovput zaduženi folklorasi Hrvatskoga kulturnoga društva Gradišće iz Petrovoga Sela.

Na tom pozivu i zato se ne pravamo čuditi, kad negda svoj dan zapravo je bio jedan Petrovišćan, Jonči Nemet, Cenc „kriv“ da se je ganulo ovo „gibanje“ u Lapošu, potom se je odselilo u restoran Gesztenyés pak u Hotel Irottkő. „Kih deset ljet smo na ovom mjestu s našim balom, a čija bi bila Jurišićeva tvrđava, ako ne Hrvatov?“, naglasio je Šandor Petković, predsjednik mjesne Hrvatske samouprave ter je izrazio želju da ova tradicija još dugo-dugo ljet dura u ovom povijesnom gradu i u ovom formatu, kade je najlipše da se generacije družu. „Poklade su, poklade su, milo janje moje. Barem da su, barem da su, u godini troje!“ Po hrvatski je pozdravio načelnik Kisega, Béla Báthly publiku, ki je uz ostalo rekao da je velika čast s Hrvatima skupa mulatovati, i od njih moru i drugi peldu zeti, kad svaka im priredba, svetačnost prezentira veliku moć i složnost ove zajednice. Za otvaranjem

Časni gosti na balu: Vince Hergović, predsjednik DGHU-a, Agi Kőszegfalvi, predsjednica Nimške samouprave u Kisegu, Béla Báthly, načelnik Kisega s hižnom družicom i Šandor Petković, predsjednik HS-a Kisega sa ženom

HKD Gradišće u Šokačkom svatovcu

bala Petrovišćani su publiku pozvali na Šokačku svadbu, a gledatelji su s velikom ovacijom proslavili ovu atraktivnu koreografiju i nje brojne i mlade izvodjače. Dr. Anton Kolić, zlatomašnik i dugoljetni duhovnik kiseških Hrvatov sa skupnom molitvom je pozvao k večeri nazočne. Za jilo i pilo se je skrbio Laci Slavić, šef restorana Noj: „Poznam naš trbuh, mi rado meso s mesom, ali zato pazim da svako ljetu bude drugačkova večera. Ljetos sam čevape nutravrgao u karej, krumpule svi Hrvati volu, pak piletinu sa sosom za ženske. Najvažnije je da budu svi gosti zadovoljni“, dodao je domaćin, čija kći Sava, od pol ljeta, bila je najmladja divičica na balu. Bogatom tombolom su veseljaki podupirali djelovanje kiseškoga Jačkarnoga zbora Zora, a sviraču zbora, Petru Berzlanoviću su gratulirali za 40. rođendan. Iza polnoći gladne goste je još dočekala dodatna večera sa zeljem. Gvišno da su se ovput dobro ćutili pri mužiki Šetnje ne samo kiseški Hrvati, nego i Prisičani, Četarci, Filešci, Borištofci, Petrovišćani i mnogi drugi na ovom

Šetnja je svirala predznajni put u ovom sastavu

svetom mjestu, kade je senjski kapetan Nikola Jurišić pred 488. ljeti sa svojim herojskim šeregom zastavio turske okupatore.

Tiho

Viteška dvorana puna gostov

Jubilarno X. daranjsko kolinje

U organizaciji lokalne samouprave Daranja, trgovačkog društva Barcsi Dráva - Coop Zrt., tamošnje Hrvatske samouprave i civilnih udruga 8. veljače održano je deseto po redu daranjsko kolinje. Četrnaest deseteročlanih ekipa počelo se okupljati još prije osvita dana u zgradi osnovne škole i dvorištu starog mlina. Nakon izvlačenja brojeva i zauzimanja šatora počelo je istjerivanje svinja iz improvizirane štale, klanje i prerada mesa. Tomu je, naravno, prethodila čašica rakije. Ekipa su predstavile tradicionalne običaje kolinja. Ovogodišnji natjecatelji stigli su iz Daránya, Vízvára, Tiszacsere, Székélymuzse, Kimle, Kaposvára, Martinaca, Lukovišća, Kálmáncse, Újszentmargita i Szigetvára.

Veseli Podravci

Pripremu jela i način prerade svinjskog mesa ocjenjivao je stručni žiri, podijelivši nagrade u brojnim kategorijama. Zahvaljujući najboljem pladnju jela, najukusnijoj sarmi i kobasicama prvo mjesto osvojila je ekipa „Kurtafarkúak“ iz Tiszacsere. Nije nedostajalo veselja, pjesme i plesa, popratnih programa i svega što prati kolinje. Među natjecateljima našle su se i četiri hrvatske ekipe: Podravci iz Daranja nagrađeni su za najbolju rakiju, dok je kako

doznajemo od donaćelnika Zoltána Hajdua specijalna nagrada organizatora pripala Lukovišćanima (Lakócsai Böllérek). Za najveseliju ekipu proglašeni su JGDI HKCS / Hrvatski centristi iz Martinaca, a s najboljim kuhanim vinom istaknula se ekipa Hrvatske samouprave Šomođske županije. Prema riječima Arpija Borbaša iz Daranja, zahvaljujući hrvatskim sviračima iz Podravine hrvatske šatore obilježili su najveselije raspoloženje i najglasnija pjesma, dodavši kako su im se u veselju pridružili i prijatelji iz Novog Graca, mjesta u općini Gradina.

U natjecanju je sudjelovala i ekipa iz Kemlje (Sárkány Böllérek), koja je na svom šatoru imala trojezični natpis (na hrvatskom Dobro došli Kemlji!), a osvojila je posebnu nagradu lokalne samouprave Daranja.

Tko je bio, taj je vidio, kušao, zaplesao i zapjevao, a mi o X. jubilarnom daranjskom kolinju izvješćujemo kako smo čuli, iz druge ruke.

Branka Pavić Blažetin

Ekipa iz Lukovišća

Bošporijada

Kako smo doznali od Joze Šantaka 16. veljače 2020. u sopjanskom kulturnom domu održana je V. međunarodna Bošporijada, natjecanje u kuhanju i kušanju bošpora. Ovogodišnje natjecanje okupilo je jedanaest ekipa iz Sopja i okolice te dvije ekipe iz Starina. Prvo mjesto i naslov svjetskog prvaka u kuhanju bošpora osvojila je ekipa iz Vaške nakon oštire borbe s drugoplasiranom ekipom koju je nadvladala za svega jedan bod. Dobar bošpor skuhalo su i Starinčani s kojima je došao i načelnik Šandor Matoric. „Bošpor je naše, sopjansko i tradicionalno starinsko jelo, nekad se pripremao najmanje dva puta tjedno. Nastojimo nastaviti tradiciju i priču o sopjanskom bošporu te planiramo zaštititi bošpor kao tradicionalno sopjansko jelo.“ – rekao je načelnik Općine Sopje Berislav Androš, pridodavši kako će se zahvaljujući izuzetnoj suradnji s Hrvatima iz Mađarske ova priredba pomoću sredstava programa prekogranične suradnje Interreg podići na višu razinu. A što je bošpor? Na to pitanje mogu nam odgovoriti svi Podravci.

Bošpor je jednostavno, neobično i vrlo ukusno jelo, karakteristično za podravske Hrvate. U tom poljoprivrednom kraju nekad je to bio doručak prije odlaska na njivu. Bošpor se sastoji od mješavine brašna, vode i mljevene slatke paprike u koju se stavlja kuhana rajčica iz domaće zimnice (crveni bošpor). Posebnu aromu daju mu domaće suhe kobasice koje se u njemu kuhaju, a može se koristiti i drugo dimljeno meso, poput suhih rebara ili slanine. Gustoću određuju kuharice, pravi je bošpor gušći od krem juhe i rjeđi od umaka od rajčice.

Branka Pavić Blažetin

Josip Granjaš i Šandor Matoric

Mala stranica

Mali „fašenki“ otjerali zimu

Keresturska osnovna škola „Nikola Zrinski“ već godinama u pokladno vrijeme priređuje „Međunarodni dječji fašnik“, na kojem sudjeluje dvjestotinjak mališana iz okolnih mjesta i partnerskih škola. Fašnik je ove godine okupio sudionike iz Belezne, Fićehaze, Kerestura, Tiloša, Velike Kaniže, a neke maškare doputovale su čak iz Kotoribe i Zagreba.

Miševi i mačke

„Međunarodni dječji fašnik“ nastao je na inicijativu djelatnika keresturske škole u cilju očuvanja i prenošenja fašničkih običaja mlađim naraštajima.

„U pomurskim hrvatskim naseljima odrasli su se uvijek maskirali za Fašnik, oblačili bi staru odjeću i izrađivali maske za lice od platna kako bi bili neprepoznatljivi, potom bi se obilazile kuće, pjevalo, povikivalo i družilo. Taj običaj postupno je nestao iz naših sela, što ne znači da smo ga zaboravili: o njemu govorimo, predstavljamo ga našoj djeci, istina, na malo moderniji način, jer djeca se vole maskirati u moderne maske. Ipak, uvijek je prisutno i ono tradicionalno, pa će se tako danas izvesti šaljiv igrokaz o pokušaju udaje djevojaka do korizme“, kazala je ravnateljica škole Anica Kovač.

Po običaju svaki razred keresturske škole priprema prigodan program, smostalno se osmišljavaju šaljive scene ili vesele ples-

ne koreografije, te zajednički izrađuju maske. Povorka „Međunarodnog dječjeg fašnika“ polazi od Osnovne škole „Nikola Zrinski“ i kreće se prema Kalacibi, nakon čega se vraća u Seoski dom, gdje se izvode programi. Ocjenivački odbor pored izvedbi ocjenjuje kreativnost i kvalitetu maski, što nije lako i članove odbora svake godine stavlja na muke, jer djeca i njihovi razrednici imaju doista bujnu maštu. Fašnički program ove su godine otvorili likovi iz crtanog filma Fred i Vilma, no bilo je tu pirata s Kariba, junaka Disneyevih filmova, liječnika i medicinskih sestara (za slučaj ako bi netko obolio od bezobraznog korona virusa), mačaka koje su ganjale miševe da bi se na kraju sprijateljili, malih kuhara i slastičara koji su ispekli ukusnu tortu, izvršnih plesača pod ultraljubičastim svjetlom koji su očarali publiku, a na kraju

je stiglo i proljeće, koje su nam dočarali učenici osmog razreda maskirani u šareno cvijeće. Naravno, nisu izostale ni krafne i druge slastice, pa ni kvalitetne nagrade. Najbolji natjecatelji kategorija nižih i viših razreda nagrađeni su ulaznicama u terme Zalakaros, drugoplasirani su dobili ulaznice za kino, dok su trećeplasirani nagrađeni pizza partyjem. Ravnateljica kotoripske škole Snježana Matoš bila je očarana maskama i programom:

„To što smo vidjeli u Keresturu bilo je posebno lijepo, gledali smo prave predstave, djeca su se morala potruditi da nauče tekstove i izrade maske, bilo je fantastično. Kotoripska škola s keresturskom surađuje već više desetljeća, no otkad ne prometuju vlakovi između dva mjesta suradnja je otežana, tako da već jako čekamo izgradnju novog mosta preko Mure“, kazala je ravnateljica Matoš, dok su kotoripska djeca bila oduševljena kupanjem s keresturskim vršnjacima. *beta*

Gosti iz Kotoribe

Pirati s Kariba

Kalaciba dobila dvojezičnu ploču

Današnji Kerestur (mađarski: Murakeresztúr) nastao je 1964. godine spajanjem dvaju naselja, Kalacibe (Kollátszeg) i Kerestura. Od te godine ime Kalaciba gubi se iz upravnog sustava te postupno nestaje iz javne uporabe. Umirovljeni načelnik Kerestura Lajoš Pavlic uz podršku dr. Attila Kosa, počasnog konzula Republike Hrvatske u Velikoj Kaniži i Hrvatske samouprave Kerestura, na čelu s predsjednikom Anicom Kovač, u spomen nekadašnjeg imena naselja na oba prilaza tom dijelu naselja dao je postaviti dvojezičnu ploču.

Prošlo je već 55 godina otkako je naziv mjesta Kalaciba nestao s karata. Prema svjedočanstvu povijesnih vrela od kraja 18. stoljeća, nakon što su u Keresturu sagrađeni opatijska rezidencija i majur zapisi za Kerestur i Kalacibu vodili su se zajednički. Prema podacima etnografkinje Edit Kerecsényi, autorice knjige „Povijest i materijalna kultura pomurskih Hrvata“ u to vrijeme Kalaciba je imala dvostruko više stanovnika od Kerestura. Godine 1785. Kalaciba ima 74, a Kerestur 32 kuće, dok 1837. u Kalacibi živi 558, a u Keresturu tek 267 stanovnika. Većina Hrvata živjela je u Kalacibi, što dokazuju i ovdašnja prezimena. Umirovljeni načelnik Lajoš Pavlic odavno je želio postaviti ploču s nazivom mjesta Kalaciba, u čemu su ga dok je bio aktivan sprečavale brojne obveze, pa se svom planu mogao posvetiti tek nakon odlaska u mirovinu. Nekadašnji žitelj Kalacibe, počasní konzul dr. Attila Kos prilikom svečanog otkrivanja ploče govorio je o prošlosti tog dijela naselja, spomenuvši kako se prema istraživanjima u Svetom Trojstvu nadomak Kalacibe nalazila benediktinska opatija. Proštenje se u Kalacibi održavalo na blagdan Presvetog Trojstva, pa je počasní konzul predložio da se taj dan počne ponovo obilježavati, i to kao Dan Kalacibe, kako se ne bi zaboravila povijest tog pretežno hrvatskog naselja. *Beta*

Ploču s imenom naselja Kalaciba otkrili su počasní konzul RH dr. Attila Kos (slijeva), predsjednica Hrvatske samouprave Anica Kovač i umirovljeni načelnik Kerestura Lajoš Pavlic.

Posjet zagrebačkih studenata

Studenti Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu predvođeni profesoricom dr. sc. Sanjom Vulić u okviru projekta suradnje s hrvatskim autohtonim zajednicama u dijaspori krajem siječnja posjetili su pomurske Hrvate, pri čemu su upoznali njihove školske ustanove, manjinska tijela Kerestura i Serdahela, te aktivnosti Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“.

Nakon pokretanja projekta suradnje s hrvatskim autohtonim zajednicama u dijaspori Fakultet hrvatskih studija u Zagrebu uspostavio je suradnju i s Hrvatima u Mađarskoj. Prije četiri godine studenti diplomskog studija nastave hrvatskog jezika u dijaspori s profesoricom-mentoricom dr. Sanjom Vulić započeli su praktične vježbe u keresturskoj Osnovnoj školi „Nikola Zrinski“, nakon čega je uslijedilo potpisivanje sporazuma o suradnji s vlasnikom, Školskim okrugom Velika Kaniža, Osnovnom školom „Nikola Zrinski“ i mjesnom Hrvatskom samoupravom. Otada je ostvarena suradnja sa šeljinskom osnovnom školom, a od ove školske godine u suradnju se uključuje i Hrvatski školski centar Miroslava Krležu u Pečuhu, saznajemo od profesorice Sanje Vulić. Zahvaljujući tom projektu učitelji i nastavnici uključenih škola mogu sudjelovati u međunarodnoj ljetnoj školi hrvatskoga jezika i kulture na otoku Krku, a učenici pak mogu provesti nekoliko dana u glavnom gradu Hrvatske. Studenti znanstvenog smjera diplomskog studija Pomurje su ovaj put posjetili u cilju terenske nastave u okviru predmeta „Jezik Hrvata u dijaspori“. Prva postaja bio je Serdahel gdje ih je u Hrvatskom kulturno-prosvjetnom zavodu „Stipan Blažetin“ primila ravnateljica Zorica Prosenjak Matola. Ravnateljica je predstavila aktivnosti HDS-ove ustanove, nakon čega je na prijedlog profesorice Vulić poveden razgovor o mogućnosti suradnje između zavoda i fakulteta. Uslijedio je posjet serdahelskoj Osnovnoj školi „Katarina Zrinski“, gdje su studenti prisustvovali nastavi hrvatskog jezika, što je ponovljeno i u keresturskoj Osnovnoj školi „Nikola Zrinski“. Cilj posjeta bio je upoznavanje hrvatske manjinske zajednice, njezinih napora za očuvanje nacionalnog identiteta i govornih posebnosti. *beta*

U Hrvatskoj osnovnoj školi „Katarina Zrinski“ u Serdahelu

Nardarski fašnjak – „Veselo krez selo...“

Neobična fašenjska povorka s hrvatskom muzikom je vabila i mamila van na ulice stanovništvo Narde, 15. februara, u subotu. Prva proba je to bila šarenoga mi-mohoda, šale, maškare i pobludjenosti. Pokidob ovo ljeto i dičaki nisu brali rozmarin, predstavnici Seoske samouprave i Hrvatske samouprave su kanili nešto zva-narednoga učiniti za veselje, a k tomu su pozvali i člane Društva žen i kotrige KUD-a Mura iz partner-ske općine, Murskoga Središća.

Pri autobusnoj štaciji Male Narde/Maloga Beča i bus se ne more obrnuti, tako veliko je mnoštvo. Cigani dobro se slažu s Indijanari, somari i metulji, miši, mačke, tigri i vuki svi su u jednom nardarskom zoološkom vrtu. Teroristi se sad ne ufaju striljati, a arapski šejki se medjusobno tanaču. Ovput tema gvišno nije aktualna svitska politička situacija. Nardarske žene su origi-nalno obličene, no njev modni izgled potje-če iz 1960-ih ljet. Betežniki, crikveni pretpo-stavni, Tri kralji, Elvis Presley, vampiri i Zorrovi takaj dobiju mjesta med veseljaki i fajbegarsko vozi-lo ter traktor se ganu s ekipom po sunčani ulica Narde. Maha-nje, smijanje, šalni pantomim sprohadjaju nazočne, ki vidlji-

vo uživaju u svoji novi uloga. Društvo žen maršira za tablom Cimeri, u tradicionalni-mi fašenjskim kostimi sa šarenimi ružica-mi, i narizanimi trakami od krepapira. Kako veli predsjednica Društva, Nada Turk, kotrigr Društva održavaju narodne nošnje, prođu na piknike i imaju zanimanja kroz cijelo ljeto. Podupiraju siromašne, sam-ce i ostavljene, a na svetke je presenetu da-rom i pogošćenjem. S njimi skupa na busu su došli i „španjolski“ kudovci s tajnicom Vesnom Horvat. „Nam je jako lipo ovde! Nardarci su jako dragi ljudi i navek smo počašćeni, kad nas zovete“, povida Španjol-ka ka iz košare sa svojim kolegicami nuka specijalitete iz Mur-skoga Središća, tijekom cijele povorke. Kako su iz nardarske plaf-te sašijeni kaftani, a kako su se ku-hinjske krpe pretvorile za arapske tek-stile na glavi, od toga prikda tajnu Boriška Békési, peljačica jačkarnoga zbora. „Jako se

veselimo, jer nigdor nas ne pozna gdo smo, i veselimo se i tomu da je nas ovoliko čuda skupadošlo. Svi smo dobre volje, pak sad ćemo zimu istirati da nam dojde lipo vreme“, komentira šefica iz kruga šejkov. Od Male Narde put pelja do nardarske crikve, kade se utrudjeni moru malo počivati, nešto ispiti i zagristi, i grupa se otpravi dalje do Ognjogasnoga doma. Pri nardarskoj seoskoj tabli začmu se diozimatelji pobluditi, tancati u krugu, šalu tirati. U Kulturnom domu Španjol-ke gotovi program imaju, dokle se nardarske žene briljiraju u skeču. Kad muzičar Zoltan Pezenhoffer zadaje osnovni glas za tanac, jur se svi rivlju i stanke nij. „Teško smo čekali ovu fašenjsku povorku, mislili smo da neće biti ljudi“, kaže Agica Antal, predsjednica Hrvatske samouprave u Nardi i nastavi „Htili smo nešto novo, nešto drugačkovo napraviti i sad smo jako srični i zadovoljni jer za ov dan će se dugo pominati, ovde u Nardi. Ovo je jur jako potribno bilo našem selu, mislim, da će nas drugo ljeto još već biti, pak ćemo i onda moć pojti „veselo krez selo...“

Tiho

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Branka Pavić Blažetin, tel.: +36-30-3961852, e-mail: branka@croatica.hu, ZAMJENICA GLAVNE UREDNICE: Tímea Horvát, e-mail: tiho@croatica.hu, NOVINARI: Stipan Balatinac, e-mail: balatinacz66@gmail.com, Bernadeta Blažetin, e-mail: beta@croatica.hu, Kristina Goher, e-mail: kristina.ghr@gmail.com, RAČUNALNI SLOG: Anna Kondor, tel.: 1/269-1974, e-mail: nusik.glasnik@gmail.com, LEKTOR: Ivan Tomek, e-mail: tomekivan@t-email.hu, ADRESA: 1093 Budapest, Lónyay u. 18/b. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: glasnik@croatica.hu – ZA OSNIVAČA: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Kft. RAVNATELJ: Caba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi pretplata na žiro račun: ERSTE Bank Hungary Zrt. 11600006-00000000-78637100, uredništvo Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi 9000 Ft. Tjednik se financira iz državnog proračuna Mađarske. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Nonprofit Kft., 1093 Budapest, Lónyay u. 18/b. HU ISSN 1222-1270